

200

SOCIOLOGIA DE LA COMUNICACIÓ COL.LECTIVA

Tercer curs Any 1979/80
Professor Jordi Berrio

PROGRAMA

INTRODUCCIÓ

1-LA SOCIOLOGIA DE LA COMUNICACIÓ COM A CIENCIA

Diverses definicions d'aquesta disciplina. Fixació i concreció dels límits de la matèria que anem a estudiar.

Distinció entre pensament filosòfic, científic i religiós.

Classificació de les ciències.

Panorama de les ciències socials als nostres dies a través d'una breu perspectiva històrica.

2-LES TÈCNiques DE RECERCA SOCIOLOGICA I LES SEVES APLICACIONS A LA COMUNICACIÓ COL.LECTIVA

Aspectes generals de la recerca sociològica. Les etapes d'un projecte de recerca sociològica.

La investigació per enquestes.

Altres tècniques. L'observació.

I - EL MARC SOCIOLOGIC DE LA COMUNICACIÓ COL.LECTIVA

Les estructures fonamentals de la societat.

Els grups humans. Grups primaris i grups secundaris.

El públic dispers. Multitud i col·lectivitat o massa.

El concepte de massa. El seu origen històric. Les visions d'Ortega y Gasset i de F. Nietzsche.

Els trets més importants del públic massiu.

La massa i els mitjans de comunicació col·lectius.

Les societats desenvolupades modernes i les seves característiques més importants.

La comunicació col·lectiva dins d'aquestes societats. Les funcions que hi realitza.

Aspectes socials dels diferents grups que intervenen en els processos de comunicació col·lectiva.

II- CULTURA I CULTURA DE MASSES

1-ASPECTES GENERALS DE LA CULTURA

El concepte de cultura a partir dels treballs de l'Antropologia cultural.

El plantejament sociològic de la cultura.

Els processos de socialització. Les seves etapes diferents.

El llenguatge com a element fonamental de la comunicació humana.

Característiques dels llenguatges naturals.

El llenguatge i la realitat. El llenguatge i el pensament.

Alguns aspectes fonamentals de la sociolingüística.

Els altres codis utilitzats en la comunicació i llur paper social.

2-ELS DIFERENTS NIVELLS CULTURALS

Les classificacions dels nivells de cultura per part de K. Mannheim, Macdonald, Shils i altres.

Els casos especials de la cultura popular, tant agrària com urbana.

La cultura des de la perspectiva marxista. El marxisme ortodox i l'Escola crítica de Frankfurt.

Els nous corrents culturals.

3-LA CULTURA DE MASSES

Aspectes fonamentals de la cultura de masses. La cultura vista com un producte industrial.

Els estudis nordamericans . La crítica europea.

El cas especial de la sociologia crítica.

III- L'AUDIÈNCIA I ELS EFECTES DE LA COMUNICACIÓ COL.LECTIVA

1-EL COMPORTAMENT DEL PUBLIC DAVANT LA COMUNICACIÓ COL.LECTIVA

L'ús dels mitjans pert part del públic. Els casos específics de la premsa, el cinema, la radio, el disc, etc.

El públic i la publicitat.

El concepte d'audiència i la seva mesura.

2-ELS EFECTES DELS MITJANS DE COMUNICACIÓ COL.LECTIVA

Introducció i determinació del tema.

Plantejament psicosocial de la conducta humana.

El tema de la persuasió.

La tradició nordamericana. Els primers treballs i el seu desenvolupament posterior.

El tema de la violència

Els efectes dels mitjans sobre els infants.

El problema de la violència i els mitjans.

3-L'OPINIÓ PÚBLICA

La definició d'opinió pública.

Els factors que intervenen en la forja de l'opinió pública.

El paper dels mitjans de comunicació.

IV - LES DISTINTES APROXIMACIONS TEÒRIQUES A LA SOCIOLOGIA DE LA COMUNICACIÓ COL.LECTIVA

La sociologia de la comunicació nordamericana. Els seus fonaments teòrics: la psicologia de la conducta, l'empirisme, el funcionalisme, el pragmatisme.

L'escola crítica de Frankfurt. Els seus fonaments: Hegel, Marx i Freud. Origen i evolució d'aquesta escola.

Els treballs d'alguns teòrics europeus.

La crítica marxista radical.

Els intents de proporcionar opcions teòriques alternatives.

GENERALITATS SOBRE EL CURS I PROCEDIMENTS D'AVUACIÓ

El curs es desenvoluparà segons dues grans perspectives complementàries: la teòrica i la pràctica.

La perspectiva teòrica se satisfarà amb les classes teòriques, les discussions generalitzades i les lectures que l'alumne haurà de realitzar durant el curs.

La perspectiva pràctica vindrà donada per l'observació i estudi de realitats concretes que es faran individualment o col·lectiva.

A conseqüència d'això, l'avaluació de cada alumne serà feta a partir de:

Dos exàmens teòrics i un treball.

Els exàmens es faran prenent com a base la matèria explicada a classe i el complement bibliogràfic corresponent. Els exàmens seran alliberatoris de matèria.

Els qui tinguin suspesa una de les proves podran recuperar la matèria al final del curs.

El treball el realitzarà cada alumne sobre un tema que haurà de decidir conjuntament amb el professor de l'assignatura. Haurà d'ésser una petita investigació sobre un tema concret, d'una extensió important la qual serà anunciada oportunament. No s'acceptaran treballs que no hagin estat acordats prèviament amb el professor. Tampoc no s'acceptaran fora dels termes que es decideixin.

Per tal de superar la matèria, és imprescindible de presentar el treball i que el conjunt dels exàmens mereixin la qualificació mínima d'aprovat.

Els alumnes que, per les raons que siguin, no hagin retut els exàmens ni presentat el corresponent treball, es presentaran a un exàmen final de tota la temàtica compresa al programa. Aquests alumnes hauran de presentar una memòria d'un mínim de 20 pàgines sobre les lectures que hagin fet i la seva visió de l'assignatura.

BIBLIOGRAFIA FONAMENTAL

Jean Piaget y otros Tendencias de la investigación en las ciencias sociales. Alianza Universidad, nº 45. Madrid, 1976.

R. Rudner Filosofía de la ciencia social. Alianza Universidad, nº 73. Madrid, 1973.

Renate Mayntz y otros Introducción a los métodos de la sociología empírica. Alianza Universidad, nº 131. Madrid, 1976.

Ramiro Samaniego Manual de Investigación por Encuestas en la Comunicación. CIESPAL. Quito, 1968.

Elisabet Noelle Encuestas en la sociedad de masas. Alianza Editorial. El libro de bolsillo nº 234. Madrid, 1970.

Fr. Balle et J. Padioleau Sociologie de l'information. Textes fondamentaux. Larousse Université. París, 1973.

Marino Livolsi Comunicazioni e cultura di massa. Testimonio documenti Ulrico Hoepli Editore. Milano.

Statera, Gianni Società e comunicazioni di massa. Polumbo Editore. Palermo, 1973.

- Horst Holzer Sociología de la comunicación. Akal Editor. Madrid, 1978
- Jean Cazeneuve La sociedad de la ubicuidad. Gustavo Gili. Barcelona, 1978.
- Edgar Morin El espíritu del tiempo. Taurus. Madrid,
- Th. W. Adorno y M. Horkheimer Sociológica. Taurus. Madrid, 1971
- D. Bell y otros Industria cultural y sociedad de masas. Monte Avila Editores. Caracas 1969
- José Luis Aranguren La cultura española y la cultura establecida. Taurus. Madrid, 1975.
- Herbert Marcuse Per una nova definició de cultura. Edicions 62. Barcelona, 1971.
- R. Willians Cultura i Societat. Editorial Laia. Les Eines, Barcelona, 1974.
- A. Moles Sociodynamique de la culture. Mouton. París, 1971
- Mario Maffi La cultura underground. Anagrama Ediciones de bolsillo nº 416-17. Barcelona, 1972.
- E. T. Hall Más allá de la cultura. Editorial Gustavo Gili. Barcelona, 1978.
- J.S. Kahn El concepto de cultura: Textos fundamentales. Editorial Anagrama. Barcelona, 1975
- Umberto Eco Apocalípticos e integrados en la cultura de masas. Editorial Lumen. Barcelona, 1973.
- Romà Gubern Mensajes icónicos en la cultura de masas. Editorial Lumen Barcelona, 1974.
- Herbert Marcuse L'home unidimensional. Edicions, 62. Barcelona, 1968 Versió castellana a Editorial Seix y Barral.
- Marcel Martinet Culture proletarienne. Editorial Maspero. París, 1973
- J. Klapper Efectos de la comunicación de masas. Aguilar. Madrid, 1974.
- Lazarsfeld, Berelson y Gaudet El pueblo elige. Cómo decide el pueblo en una campaña electoral. Editorial Paidós. Buenos Aires,
- E. Katz y P. Lazarsfeld La influencia personal. El individuo en el proceso de comunicación de masas. Editorial Hispano Europea. Barcelona, 1979.
- D. Krech y otros Psicología Social. Biblioteca Nueva. Madrid, 1972.
- J.A.C. Brown Técnicas de Persuasión. Alianza Editorial. El libro de bolsillo nº 682. Madrid, 1977.
- A. Sauvy La opinión pública. Oikos-Tau. Barcelona, 1971.
- Vance Packard Las formas ocultas de la propaganda. Editorial Sudamericana. Buenos Aires.
- K. Young y otros La opinión pública y la propaganda. Paidós. Buenos Aires.

K. Yong Psicología social de la opinión pública y los medios de comunicación. Aids. Buenos Aires.

Jean Baudrillard Crítica de la economía política del signo. Siglo XXI Editores. Madrid.

Jean Baudrillard Cultura y simulacro. Editorial Kairós. Barcelona, 1978

Jean Baudrillard A la sombra de las mayorías silenciosas. Kairós. Barcelona, 1978.

M. McLuhan La Galàxia Gutenberg. Edicions 62. Barcelona, 1973.

H. I. Schiller Comunicación de masas e imperialismo yanqui. Gustavo Gili. Barcelona, 1976.

Francesc Vallverdú El fet lingüístic com a fet social. Edicions 62. Barcelona, 1977.

A. Mattelard La comunicación masiva en el proceso de liberación. Siglo XXI de editores. México, 1976.

Martin Jay La imaginación dialéctica. Una historia de la Escuela de Frankfurt. Taurus. Madrid, 1974.

Erich Fromm La por a la llibertat. Edicions 62. Barcelona, 1965

Furio Colobo Televisión: La realidad como espectáculo. Gustavo Gili. Barcelona, 1976.

Jean Cazeneuve El hombre telespectador. Gustavo Gili. Barcelona, 1974.

UNIVERSITAT AUTÒNOMA DE BARCELONA
FACULTAT DE CIÈNCIES DE LA INFORMACIÓ
DEPARTAMENT DE TEORIA DE LA COMUNICACIÓ

NORMES D'AVALUACIÓ DEL
DEPARTAMENT DE
TEORIA DE LA COMUNICACIÓ

Totes les assignatures ofertes pel Departament ("Comunicació de Masses" a primer, "Teoria de la Comunicació" a segon, "Sociologia de la Comunicació" a tercer, "Semiòtica" a quart, "Teoria de la Imatge" a cinqué i "Historia del Cinema" a tercer) es cenyiran a les següents normes generals d'avaluació:

- Es realitzaran al llarg del curs dos exàmens parcials. Aquests exàmens, que podran ser alliberadors de matèria, seran convocats per cada professor d'acord amb les particularitats de cada assignatura.
- Els professors de cada assignatura podran demanar o suggerir treballs i exercicis pràctics relacionats amb la matèria corresponent. En cap cas seran acceptats a efectes avaluatoris treballs que no hagin estat acordats previament amb els professors.
- La qualificació del curs és el resultat global -calculat d'acord amb les característiques de cada assignatura- dels exàmens i dels treballs realitzats, així com de la participació activa de l'alumne a les activitats acadèmiques. En qualsevol cas és condició indispensable per obtenir el nivell d'aprovat, haver superat cadascun dels exàmens parcials.
- Aquells alumnes que no hagin superat alguna de les proves parcials tenen dret a un examen sobre la matèria corresponent a la part o les parts suspeses.
- Tots aquells alumnes que per causa degudament justificada no s'hagin acollit a les anteriors normes, podran assistir a un examen final sobre la totalitat del programa. Condició indispensable per tenir accés a aquest examen serà la presentació d'un treball o memoria, les característiques del qual s'especificaran a cada assignatura.